

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕАДМІСІЇ ОСІБ В УКРАЇНІ

У статті на підставі аналізу доктрини та чинної нормативно-правової бази України, що вміщує у собі положення щодо забезпечення реадмісії осіб, охарактеризовано систему законодавства держави у зазначеній сфері. Визначено, що успіх діяльності уповноважених державних органів у загальній системі правозастосування у сфері реадмісії осіб багато у чому визначається наявністю чіткої та ефективно діючої правової бази. Правове регулювання у цій сфері передбачає собою, перш за все, одночасне реагування на всі випадки приймання-передавання нелегальних мігрантів, а по-друге, використання у ході такої діяльності нормативно-правових актів різного рівня, включаючи Конституцію України, кодекси, закони та міжнародні договори України, інші нормативно-правові акти.

Запропоновано віднести до системи законодавства України у сфері забезпечення реадмісії осіб такі нормативно-правові акти: 1) Конституцію України; 2) міжнародні договори України про реадмісію осіб; 3) Кодекс адміністративного судочинства України; 4) Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»; 5) укази Президента України; 6) постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України; 7) накази Міністерства внутрішніх справ України як міністерства, яке координує діяльність обох органів, уповноважених в Україні на практичну реалізацію реадмісії осіб, – Державну міграційну та Державну прикордонну служби України.

Розглянуто певні недоліки стану правового регулювання у зазначеній сфері. Наголошено, що перспективним кодифікованим нормативно-правовим актом, що зокрема визначатиме основні засади міграційної політики України, а також інші питання у сфері міграції, включаючи реадмісію осіб, має стати Міграційний кодекс України, опрацювання якого є стратегічною метою нашої держави.

Ключові слова: реадмісія осіб; правове регулювання; національне законодавство.

1. ВСТУП

Постановка проблеми. Інститут реадмісії осіб є новим як для міжнародного права взагалі, так і для права України зокрема, і його актуалізація обумовлена експоненціальним зростанням світових міграційних процесів, які потребують спільних зусиль міжнародного співтовариства щодо їх урегулювання. Одним із сучасних, проте мало досліджених, інститутів міжнародних відносин держав, що може суттєво вплинути на процеси нелегальної міграції, стала реадмісія осіб.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Діалектика утворення та розвитку інституту реадмісії осіб демонструє широту поглядів на його поняття, сутність і зміст. При цьому, доволі незначна кількість вітчизняних (Л. Ананко, О. Білоконь, О. Гріненко, С. Книш, Я. Костюченко, Ю. Курилюк, З. Макаруха, А. Мота, В. Муравйов та ін.) і зарубіжних (А. Абашидзе, О. Кажасва, Ж.-П. Кассаріно, С. Каррера, Н. Колман, К. Кисельова та ін.) дослідників проблеми реадмісії осіб не приділили уваги розгляду проблеми правового регулювання цього інституту на національному рівні.

Метою цієї статті є визначення основних нормативно-правових актів України, що вміщують у собі положення щодо реадмісії осіб в Україні.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Питання про застосування міжнародно-правових норм у внутрішньому правопорядку України залишається одним із надзвичайно складних на практиці і не достатньо вирішеним у доктрині [1, с. 86]. Саме тому, в умовах виходу України на міжнародну арену як самостійної держави і укладення нею великої кількості міжнародних договорів, зокрема з питань реадмісії осіб, усі проблеми, пов'язані із впровадженням таких договорів в українську державно-юридичну практику набувають особливої ваги [2, с. 3].

Більшість держав імплементували норми, визначені міжнародним правом у досліджуваній сфері, у своє національне законодавство та намагаються вирішити такі питання на внутрішньодержавному рівні. Безумовно, кожна держава встановлює свої правила поведінки, за допомогою яких врегульовуються ті чи інші суспільні відносини, має свою систему та ієрархію джерел права.

В Україні, як слушно зауважує А. Мота, нормативно-правова база щодо здійснення реадмісії характеризується певною дуалістичністю правової регламентації. Її основу складають двосторонні міжнародні договори про реадмісію осіб. Імплементация їх положень здійснюється в актах законодавства – законах і підзаконних, у тому числі відомчих, нормативних актах [3, с. 277].

При цьому, першим і найголовнішим кроком щодо імплементації норм, передбачених міжнародними договорами про реадмісію осіб, полягає в їх ратифікації. Адже, як свого часу зауважив А. Цорн, міжнародне право стає юридичним лише тоді, коли воно є державним правом [4, с. 7].

Саме тому, невід'ємною частиною національного українського законодавства є міжнародні угоди про реадмісію осіб, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України, а також імплементаційні (виконавчі) протоколи до цих угод, затверджені Кабінетом Міністрів України.

Основою для визначення дії міжнародних договорів на території України є стаття 9 Конституції України, відповідно до якої «чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України, а укладання міжнародних договорів, які суперечать Конституції України, можливо лише після внесення відповідних змін до Конституції України».

У цій ситуації необхідно враховувати загальну систему застосування норм міжнародних договорів в Україні, сформовану В. Євінговим, що ґрунтується на таких засадах: «1) норми міжнародних договорів, які введено в право України ратифікаційним законом, набувають статусу норм національного права і підлягають відповідному застосуванню. Пряме застосування норм договорів, про якій йдеться, не виключається, якщо законодавець не здійснив спеціальну трансформацію цих норм у внутрішнє законодавство; 2) у разі колізії норм ратифікованого договору і норм національного права перші мають вищу силу над другими і підлягають пріоритетному застосуванню; 3) забороняється вводити в право України і, відповідно, застосовувати договори, які суперечать Конституції України. Такі договори посідають друге після Конституції України місце як джерела правових норм, що підлягають застосуванню» [5, с. 11].

Таким чином, ратифікація є потрібною легітимізуючою процедурою для міжнародних договорів із введення їх у національне право [6, с. 73]. У такому випадку, з огляду на особливість досліджуваних нами правовідносин, постає слушне запитання щодо чинності імплементаційних (виконавчих) протоколів

до угод про реадмісію осіб, які, як відомо, в Україні затверджуються відповідним нормативно-правовим актом Кабінету Міністрів України без їх ратифікації.

Щодо зазначеного проблемного питання висловився Пленум Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ у своїй Постанові від 19.12.2014 «Про застосування судами міжнародних договорів при здійсненні правосуддя». Пленум відзначив, що міжнародні договори України, які набрали чинності, не лише сприяють розвитку міждержавного співробітництва у різних сферах суспільного життя та належному забезпеченню національних інтересів, здійсненню цілей, завдань і принципів зовнішньої політики України, закріплених у Конституції України, а й можуть завдяки своєму пріоритету над нормами відповідних законодавчих актів України змінювати регулювання правових відносин, установлених законодавством України. Під час розгляду справ, вирішуючи (долаючи) колізію між нормою міжнародного договору, який набрав чинності для України не шляхом надання згоди Верховною Радою України на його обов'язковість у формі ратифікації, і нормою іншого акта законодавства України, слід враховувати юридичну силу акта законодавства, яким було надано згоду на обов'язковість міжнародного договору України.

Не заперечуючи щодо зазначеної позиції судової гілки влади, вважаємо за доцільне піддати, на наше переконання, сумніву загальну практику, що склалася в Україні, щодо затвердження імплементаційних (виконавчих) протоколів до угод про реадмісію осіб постановами Уряду України, оскільки це суперечить чинному законодавству України.

По-перше, відповідно до ч. 2 ст. 9 Закону України «Про міжнародні договори України» обов'язковій ратифікації підлягають такі міжнародні договори України як політичні (про дружбу, взаємну допомогу і співробітництво, нейтралітет), територіальні і такі, що стосуються державних кордонів, розмежування виключної (морської) економічної зони і

континентального шельфу України, мирні; які стосуються прав, свобод та обов'язків людини і громадянина та інші.

Без сумніву імплементаційні (виконавчі) протоколи до угод про реадмісію осіб стосуються прав, свобод та обов'язків людини і громадянина, оскільки, наприклад, положення Імплементаційного протоколу між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща про виконання Угоди між Україною та ЄС про реадмісію осіб, вчиненої 18.06.2007 в м. Люксембург, що затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 06.06.2018 № 457, передбачають, зокрема, порівнювання відбитків пальців особи, яка підлягає реадмісії, з відбитками пальців, які знаходяться в наявних базах даних (п. 1 ст. 3), можливість повернення особи у разі вилучення у неї, відповідно до національного законодавства держав, проїзного документа (ст. 8), права й обов'язки осіб, які здійснюють транспортування осіб у супроводі (ст. 9).

Також, не викликає сумніву той факт, що імплементаційні (виконавчі) протоколи до угод про реадмісію осіб є тими міжнародними договорами, що безпосередньо пов'язані державним кордоном і з прикордонними правовідносинами, а тому стосуються державного кордону України (*стосуватися* – мати відношення до кого-, чого-небудь, бути пов'язаним із кимсь, чимсь [7]). Так, відповідно до п. 1 ст. 16 Угоди між Україною та ЄС про реадмісію осіб обов'язковим елементом імплементаційних протоколів є визначення пунктів перетину кордонів для передачі осіб і засобів повернення осіб за прискороною процедурою, що здійснюється у випадку затримання особи у контрольованому прикордонному районі під час або після незаконного перетинання державного кордону, а також інших положень, що безпосередньо стосуються державного кордону.

По-друге, відповідно до п. 10 ч. 1 ст. 92 Конституції України засади регулювання демографічних і міграційних процесів мають визначатися виключно законами України, а ратифікація міжнародних договорів, як відомо, здійснюється законами.

Рeadмісію осіб, як нами вже зазначалося раніше, слід розцінювати як один з внутрішньодержавних регуляторів міграційних процесів [8, с. 75]. Тому, виходячи із зазначених положень Конституції України, засади, передбачені і у відповідних міжурядових імплементаційних (виконавчих) протоколах, мають затверджуватися не постановами Уряду, а схвалюватися виключно законами України – бути ратифікованими.

На сьогоднішній день міграційна політика України та політика у сфері реадмісії, як зауважили В. Чумак і П. Кажмеркевич, зводиться переважно до боротьби з нерегульованою міграцією, яка головним чином зумовлена проблемами з оформленням державних кордонів і відсутністю угод про реадмісію з країнами походження й транзиту мігрантів [9, с. 13].

В українському законодавстві загалом небагато нормативно-правових актів, що на внутрішньодержавному рівні врегульовують порядок застосування реадмісії осіб. Як слушно відмічає Ю. Курилюк, уперше поняття «реадмісія» з'явилося в українському національному законодавстві у 2000 р. Воно було використане в Програмі інтеграції України до ЄС, схваленій Указом Президента України від 14.09.2000 № 1072/2000. Найбільш активно це поняття стало використовуватись українськими дипломатами під час проведення міждержавних зустрічей, а також службовими особами міграційного та прикордонного відомств під час виконання покладених на них завдань, з моменту підписання у 2007 р. Угоди між Україною та ЄС про реадмісію осіб [10, с. 35, 36].

Ще одним важливим нормативно-правовим актом щодо врегулювання реадмісійних правовідносин є Указ Президента України від 20 травня 2011 року № 622/2011, яким схвалено Концепцію державної міграційної політики, реалізація положень якої вимагає від державних органів активізацію переговорного процесу з питань укладання міжнародних договорів з державами міграційного ризику про реадмісію осіб.

Велике значення для регулювання реадмісії осіб на території України, окрім вищезгаданого схвалення підписаних міжнародних договорів, мають

також постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України іншого характеру.

Так, з метою належної реалізації уповноваженими державними органами України українсько-європейської угоди про реадмісію осіб вжито комплекс організаційних і практичних заходів, що були визначені п. 7 Протоколу № 12 засідання Кабінету Міністрів України від 25.10.2006, і розроблено Робочий план заходів з підготовки до реалізації Угоди між Україною та ЄС про реадмісію осіб (схвалено дорученням Прем'єр-міністра України від 28.11.2006 за № 47532/3/1-06) [10, с. 36].

Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 360 затверджено Положення про Державну міграційну службу України, п. 32 якої затверджено обов'язок цього відомстві здійснювати міжнародне співробітництво, брати участь у розробленні проектів та укладенні міжнародних договорів України з питань реадмісії, забезпечувати в межах своїх повноважень виконання укладених міжнародних договорів України. Схожі обов'язки постановою Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 № 533 «Про затвердження Положення про Адміністрацію Державної прикордонної служби України» (п. 11) покладено й на прикордонне відомство України.

Нормативно-правовим актом, схвалення якого впливає безпосередньо з положень Угоди між Україною та ЄС про реадмісію осіб, є постанова Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 № 394, якою затверджено правила оформлення, видачі та форму посвідчення особи на повернення іноземцям та особам без громадянства, стосовно яких компетентними органами України прийнято рішення про реадмісію.

Певного розвитку правове регулювання реадмісії осіб отримало відомча (міжвідомча) нормотворчість.

Зокрема, на виконання вищезазначеного Робочого плану заходів МВС та Адміністрацією Держприкордонслужби опрацьовано Інструкцію про порядок дій органів внутрішніх справ та органів охорони державного кордону з реалізації положень Угоди між Україною та ЄС про реадмісію осіб, що була

затверджена спільним наказом цих відомств від 12.11.2010 № 552/862, зареєстрованим в Мін'юсті 08.12.2010 за № 1226/18521. Згідно з преамбулою цього наказу Інструкція опрацьована з метою вдосконалення взаємодії органів (підрозділів) внутрішніх справ і Державної прикордонної служби України у виконанні процедур реадмісії осіб.

Важливим аспектом, який врегульовується Інструкцією та не визначений у самій Угоді але має надважливе значення для інших держав – членів ЄС під час підготовки та надсилання ними запитів про реадмісію осіб, є міжвідомчий розподіл повноважень щодо здійснення реадмісії. Згідно з таким розподілом в Україні (на той час) за стандартну процедуру реадмісії відповідальними визначені МВС та головні управління (управління) МВС в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, на залізницях, а за прискорену процедуру реадмісії – органи охорони державного кордону.

У подальшому, оскільки вказана Інструкція щодо реадмісії осіб стосувалася виключно реалізації положень українсько-європейської угоди (також з огляду на створення в Україні Державної міграційної служби, яка перебрала на себе повноваження щодо здійснення стандартної процедури реадмісії) було розроблено уніфікований нормативно-правовий акт, який мав врегульовувати порядок реалізації усіх міжнародних договорів України про реадмісію осіб – Інструкцію про порядок реалізації компетентними та уповноваженими органами України міжнародних угод про реадмісію осіб, затверджену наказом МВС від 16.02.2015 № 158 та зареєстровану в Мін'юсті 05.03.2015 за № 260/26705.

Проте, як слушно відмічає Р. Гаврік, Інструкція, затверджена наказом МВС від 16.02.2015 № 158, змістовно враховує положення лише тих угод про реадмісію, які укладені між Україною та ЄС, а також державами, які знаходяться у особливих договірних відносинах з ним (Швейцарією, Норвегією, Ісландією). В той же час, інші угоди про реадмісію містять іншу термінологію, зміст відомостей, які мають містити запити про реадмісію, різні строки надання відповіді на запит про реадмісію та передавання осіб за

процедурою реадмісії [11]. Зазначене свідчить про доцільність опрацювання МВС все ж таки більш уніфікованого нормативно-правового акту, що враховуватиме особливості застосування більшості угод про реадмісію осіб.

Важливим кроком щодо нормативно-правового регулювання реадмісії на національному рівні стало опрацюванням у 2010 р. Міністерстві юстиції України нової редакції Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства». Відповідно до пояснювальної записки до законопроекту зазначений акт був розроблений на виконання пп. 2 п. 4 Плану першочергових заходів щодо інтеграції України до ЄС на 2010 р., затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 19.05.2010 № 1073-р.

Зазначеним Законом, схваленим Верховною Радою України 22.09.2011 за № 3773-VI (набрав чинності 25.12.2011), вперше у вітчизняному законодавстві надано так зване легальне визначення «реадмісія», під яким запропоновано розуміти «передачу з території України або приймання на територію України іноземців та осіб без громадянства на підставах та в порядку, визначених міжнародними договорами України» (щодо недоліків такого визначення нами вже наголошувалось раніше [8]).

Також, новою редакцією Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» передбачена окрема ст. 29, що має назву «Міжнародні договори України про реадмісію» і присвячена виключно правовому регулюванню реадмісії осіб. Стаття, на наше переконання, небагатослівна та складається лише з трьох невеличких частин, які не врегульовують жодних практичних аспектів реалізації угод про реадмісію осіб.

Першими і напевно основними питаннями, неврегульованість яких у національному законодавстві порушують права і свободи осіб, які прийняті в порядку реадмісії або підлягають такій процедурі. Такими проблемними питаннями, зокрема, є:

– невизначеність повноважень уповноважених (компетентних) органів щодо здійснення супроводу іноземців та осіб без громадянства, прийнятих в

порядку реадмісії, до державного кордону України з іншою державою для передавання так само за реадмісією (так би мовити «за ланцюгом»);

– неврегульованість питань здійснення затримання осіб, прийнятих в порядку реадмісії, для їх подальшого видворення, або зупинених під час незаконного перетинання державного кордону України та підлягають передаванню в порядку реадмісії до третьої держави;

– невизначеність місць утримання затриманих осіб, які підлягають реадмісії.

Вирішенню деяких із зазначених проблемних питань послужили зміни і доповнень, унесених Законом України № 1379-VIII від 19.05.2016 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення положень судового захисту іноземців та осіб без громадянства і врегулювання окремих питань, пов'язаних з протидією нелегальній міграції». Зміни, що внесені до Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», визначили, що іноземці та особи без громадянства, які не мають законних підстав для перебування на території України, затримані в установленому порядку та підлягають примусовому видворенню за межі України, у тому числі прийняті відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію, розміщуються в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, протягом строку, необхідного для їх ідентифікації та забезпечення примусового видворення (реадмісії) за межі України, але не більш як на вісімнадцять місяців.

У подальшому, із схваленням нової редакції Кодексу адміністративного судочинства України (згідно із Законом України від 03.10.2017 № 2147-VIII «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», що набрав чинності 15.12.2017) в українському законодавстві вперше врегульовано питання затримання іноземців або осіб без громадянства з метою забезпечення їх передачі відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію.

Так, ст. 289 Кодексу адміністративного судочинства України, що має назву «Особливості провадження у справах за адміністративними позовами з приводу затримання іноземців або осіб без громадянства», визначено, що за наявності обґрунтованих підстав вважати, що іноземець або особа без громадянства перешкоджатиме проведенню процедури реадмісії відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію або якщо існує ризик її втечі, центральним органом виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері міграції, його територіальним органом чи підрозділом, органом охорони державного кордону або СБУ подається до місцевого загального суду як адміністративного суду за місцезнаходженням цих органів (підрозділів) або за місцезнаходженням пункту тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, позовна заява про застосування судом до іноземця або особи без громадянства затримання іноземця або особи без громадянства з метою забезпечення її передачі відповідно до міжнародних договорів України про реадмісію.

Врегулювання зазначеного питання відіграє надважливу правозахисну роль, а тому, у цьому контексті, не можна погодитися з позицією деяких експертів щодо відсутності нагальної потреби встановлення окремих правил та умов тримання для осіб, які підпадають під реадмісію, і тих, які примусово видворяються, оскільки ці категорії осіб підпадають під різні правові підстави [9, с. 20].

Водночас, на сьогоднішній день, у законодавстві України так і не врегульовано проблему первинного затримання та супроводу чи доставляння (до прикладу, до адміністративного суду) іноземців та осіб без громадянства, у яких, наприклад, не буде документів, що посвідчують їх особу, для вирішення питання про їх затримання для подальшої реадмісії та поміщення до пунктів тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні. Так само, не вирішено яким саме чином компетентні органи (ДМС чи Держприкордонслужбу) мають практично переміщувати по території України (як затриманого, просто супроводжуючи чи надавши право

особі самостійно прямувати до державного кордону) і передавати осіб в порядку реадмісії до однієї держави, прийнявши її згідно угоди про реадмісію з іншої держави. Зазначені прогалини законодавства безпосередньо стосуються прав і свобод людини і громадянина, а тому мають бути невідкладно усунуті.

У цьому контексті слід відзначити позицію Ю. Курилюка, який оглянувши наявну внутрішньодержавну законодавчу базу та напрацьований, поки що невеликий, досвід застосування реадмісійних процедур, дійшов висновку про необхідність активізації переговорних процесів щодо удосконалення відповідних угод із найближчими країнами-сусідами, прийняття рамкового закону про основні засади міграційної політики, як того вимагає Конституція України, а також опрацювання універсальних підзаконних нормативно-правових актів, що регламентуватимуть чіткий механізм дій усіх державних установ у ході здійснення реадмісії осіб [10, с. 37].

На наше переконання, усі аспекти внутрішньодержавного врегулювання реадмісії осіб мають бути закладені до законодавчого акту, який врегульовуватиме не тільки основні засади міграційної політики нашої держави, але й усі інші питання у сфері міграції (у тому числі реадмісії), – Міграційного кодексу України. Необхідність розроблення цього кодифікованого нормативно-правового акта передбачена п.п. 17, 18 Плану заходів щодо реалізації Концепції здійснення першочергових заходів з реформування ДМС на 2017 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08.02.2017 № 83-р, і Стратегією державної міграційної політики України на період до 2025 року, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.07.2017 № 482-р, що вимагає поступову систематизацію національного імміграційного законодавства.

Проте, ДМС як центральним органом виконаної влади у зазначеній сфері робота в цьому напрямку ведеться надто повільно. Наприкінці 2017 р. ними було лише опрацьовано проект Концепції проекту Міграційного кодексу України [12], який так і не був схвалений Урядом України. Більш того він, на

жаль, жодним чином не врахував такий важливий аспект суспільних відносин у сфері міграції як реадмісія осіб.

Про необхідність удосконалення чинного правового регулювання інституту «реадмісії» на національному рівні також велася мова під час круглого столу на тему: «Особливості адміністративного судочинства з приводу затримання і вислання іноземців та осіб без громадянства», що відбувся 24.09.2018 у м. Львів в рамках проекту «Підтримка управління міграцією та притулком в Україні» (IMMIS), фінансованого ЄС та імplementованого Представництвом МОМ в Україні [13], що свідчить про стурбованість західних партнерів України проблемою належного нормативно-правового регулювання реадмісії осіб у нашій державі.

3. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Підсумовуючи вищезазначене слід відзначити, що до системи законодавства України у сфері забезпечення реадмісії осіб слід віднести: 1) Конституцію України; 2) міжнародні угоди України про реадмісію осіб; 3) Кодекс адміністративного судочинства України; 4) Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»; 5) укази Президента України; 6) постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України; 7) накази Міністерства внутрішніх справ України як міністерства, яке координує діяльність обох органів, уповноважених в Україні на практичну реалізацію реадмісії осіб, – ДМС і Держприкордонслужби України.

Перспективним кодифікованим нормативно-правовим актом, що визначатиме основні засади міграційної політики України, а також інші питання у сфері міграції, включаючи реадмісію осіб, має стати Міграційний кодекс України, опрацювання якого є стратегічною метою нашої держави.

Список використаних джерел

1. Буроменський М. Застосування міжнародно-правових норм про права людини у внутрішньому правопорядку України. *Вісник Академії правових наук України*. 1999. № 1. С. 86–94.

2. Рабінович П.М., Раданович Н.М. Європейська конвенція з прав людини: проблеми національної імплементації (загальнотеоретичні аспекти). *Праці Львівської лабораторії прав людини і громадянина НДІ ДБМС АПрНУ*. Серія: Дослідження та реферати. 2002. Вип. 4. 192 с.
3. Мота А.Ф. Діяльність Державної прикордонної служби України у протидії нелегальній міграції (адміністративно-правовий аспект): монографія. Хмельницький: НАДПСУ, 2018. 492 с.
4. Zorn A. Grundzüge des Völkerrechts. J.J. Weber: Leipzig, 1903. 315 s.
5. Євінтов В. Пряме застосування міжнародних стандартів прав людини у внутрішньому правопорядку України. *Вісник Українського центру прав людини*. 1998. № 1. С. 2–11.
6. Забокрицький І.І. Проблеми правового статусу міжнародних договорів України у системі джерел конституційного права України. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Юридичні науки. 2015. № 825. С. 69–78.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
8. Олійник С. Це страшне слово «реадмісія»... *Вісник прокуратури*. 2017. № 2. С. 73–76.
9. Чумак В., Кажмеркевич П. Рeadмісія в Україні: аналіз правової та інституційної бази, уроки з досвіду ЄС. К.: Пред-во Єврокомісії в Україні, 2010. 174 с.
10. Курилюк Ю.Б. Рeadмісія осіб: досвід Державної прикордонної служби України. *Науковий вісник Державної прикордонної служби : науково-практичний альманах*. 2013. № 3. С. 35–37.
11. Гаврік Р.О. Міжнародно-правове регулювання здійснення процедури реадмісії міграційними та прикордонними органами України. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: Юрид. науки. 2019. Вип. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2019_1_8 (дата звернення 22.08.2019).
12. Проект Концепції проекту Міграційного кодексу України. URL: <https://dmsu.gov.ua/diyalnist/konsultaczij-z-gromadskisty/gromadske-obgovorennya/proekt-konczepczij-proektu-migraczijnogo-kodeksu-ukrajni.html> (дата звернення 22.08.2019).
13. Особливості адміністративного судочинства з приводу затримання і вислання іноземців та осіб без громадянства в рамках проекту «Підтримка управління міграцією та притулком в Україні». *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія: Юрид. науки. 2018. Вип. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2018_2_14 (дата звернення 22.08.2019).

References

1. *Buromenskyi M. Zastosuvannya mizhnarodno-pravovykh norm pro prava lyudyny u vnutrishn'omu pravoporyadku Ukrainy* (1999) [Application of international legal norms on human rights in the internal law and order of Ukraine]. *Visnyk Akademiyi pravovykh nauk Ukrainy* [Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine]. N 1. P. 86–94 [In Ukrainian].
2. *Rabinovych P.M., Radanovych N.M. Yevropeyska konventsyya z prav lyudyny: problemy natsionalnoyi implementatsiyi (zahalnoteoretychni aspekty)* (2002) [European Convention on Human Rights: Problems of National Implementation (General theoretical aspects)]. *Pratsi Lvivskoyi laboratoriyi prav lyudyny i hromadianyna Naukovo-doslidnoho instytutu derzhavnoho budivnytstva ta mistsevoho samovryaduvannya Akademiyi pravovykh nauk Ukrainy*. Seriya: Doslidzhennya ta referaty [Lviv Laboratory of Human Rights and Citizen of the Research Institute of State Construction and Local Self-Government of the Academy of Legal Sciences of Ukraine. Series: Research and abstracts]. Vol. 4. 192 p. [In Ukrainian].
3. *Mota A.F. Diyalnist Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy u protydyi nelehalniy mihratsiyi (administratyvno-pravoviy aspekt)* (2018) [The activities of the State Border Service of

Ukraine in combating illegal migration (administrative and legal aspects)]. Khmelnytskyi: NADPSU. 492 p. [In Ukrainian].

4. Zorn A. *Grundzüge des Völkerrechts* (1903) [Main features of international law]. J.J. Weber: Leipzig. 315 p. [In German].

5. Yevintov V. *Pryame zastosuvannya mizhnarodnykh standartiv prav lyudyny u vnutrishn'omu pravoporyadku Ukrainy* (1998) [Direct application of international human rights standards in the internal law and order of Ukraine]. Visnyk Ukrainського tsentru prav lyudyny [Bulletin of the Ukrainian Center for Human Rights]. N 1. P. 2–11 [In Ukrainian].

6. Zabokrytskyi I.I. *Problemy pravovoho statusu mizhnarodnykh dohovoriv Ukrainy u systemi dzherel konstytutsiynoho prava Ukrainy* (2015) [Problems of legal status of international treaties of Ukraine in the system of sources of constitutional law of Ukraine]. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika». Yuryd. Nauky [Bulletin of the National University “Lviv Polytechnic”. Law Sciences]. N 825. P. 69–78 [In Ukrainian].

7. *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoyi ukrayinskoyi movy (z dod. i dopov.)* (2005) [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language (with annexes and additions)] / uklad. i holov. red. V.T. Busel. K.; Irpin: VTF «Perun». 1728 p. [In Ukrainian].

8. Oliinyk S. *Tse strashne slovo «readmisia»...* (2017) [This is a terrible word “readmission”...] Visnyk prokuratury [Prosecutor’s Bulletin]. N 2. P. 73–76 [In Ukrainian].

9. Chumak V., Kazhmyerkyevych P. *Readmisia v Ukraini: analiz pravovoyi ta instytutsiynoyi bazy, uroky z dosvidu ES* (2010) [Readmission in Ukraine: analysis of the legal and institutional framework, lessons from the EU experience]. K.: Pred-vo Yevrokomisiyi v Ukraini [Representation of the European Commission in Ukraine]. 174 p. [In Ukrainian].

10. Kuryliuk Yu.B. *Readmisia osib: dosvid Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrayiny* (2013) [Readmission of persons: the experience of the State Border Service of Ukraine]. Naukovyy visnyk Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby: naukovo-praktychnyi almanakh [Scientific Bulletin of the State Border Service: scientific and practical almanac]. N 3. P. 35–37 [In Ukrainian].

11. Havrik R.O. *Mizhnarodno-pravove rehulyuvannya zdiysnennya protsedury readmisiyi mihratsiynomy ta prykordonnymy orhanamy Ukrainy* (2019) [International Legal Regulation of the Implementation of the Procedure for Readmission by Migration and Border Bodies of Ukraine]. Visnyk Natsionalnoyi akademii Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy. Seriya: Yuryd. Nauky [Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Law Sciences]. Vol. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2019_1_8 (date of request: 22.08.2019) [In Ukrainian].

12. *Proekt Kontseptsiiy proektu Mihratsiynoho kodeksu Ukrainy* (2017) [Draft Concept Project of the Migration Code of Ukraine]. URL: <https://dmsu.gov.ua/diyalnist/konsultacij-z-gromadskisty/gromadske-obgovorennya/proekt-konceptcij-proektu-migracijnogo-kodeksu-ukrajni.html> (date of request: 22.08.2019) [In Ukrainian].

13. *Osoblyvosti administratyvnoho sudochynstva z pryvodu zatrymannya i vyslannya inozemtsiv ta osib bez hromadyanstva v ramkakh proektu “Pidtrymka upravlinnya mihratsiyyeu ta prytulkom v Ukraini”* (2018) [Features of administrative justice on the detention and expulsion of foreigners and stateless persons within the framework of the project “Support for the management of migration and asylum in Ukraine”]. Visnyk Natsionalnoyi akademii Derzhavnoyi prykordonnoyi sluzhby Ukrainy. Seriya: Yuryd. nauky [Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine. Series: Law Sciences]. Vol. 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnadpcurn_2018_2_14 (date of request: 22.08.2019) [In Ukrainian].

Svitlana Oliinyk. The legal regulation of readmission of persons in Ukraine

The article describes the system of legislation of Ukraine on ensuring readmission of persons. It is determined that the success of the activity of the authorized state bodies in the general system of law enforcement in the field of readmission of persons is largely determined by the existence of the clear and effective legal framework. The legal regulation in this area covers, first of all, simultaneous response to all cases of reception and transfer of illegal migrants, and secondly, the

use of various legal acts in the course of such activity, including the Constitution of Ukraine, codes, laws and international agreements of Ukraine, other regulations.

In general, the system of legislation of Ukraine in the field of ensuring readmission of persons includes: 1) the Constitution of Ukraine; 2) international agreements of Ukraine on readmission of persons; 3) the Code of Administrative Procedure of Ukraine; 4) the Law of Ukraine “On the Legal Status of Foreigners and Stateless Persons”; 5) decrees of the President of Ukraine; 6) resolutions and orders of the Cabinet of Ministers of Ukraine; 7) orders of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine as the ministry that coordinates the activity of both bodies authorized in Ukraine for the practical implementation of readmission of persons – the State Migration Service of Ukraine and the State Border Guard Service of Ukraine.

A prospective codified legal act, which will determine the basic principles of migration policy of Ukraine, as well as other issues in the field of migration, including readmission of persons, shall be the Migration Code of Ukraine, the elaboration of which is a strategic goal of our country.

Key words: readmission of persons; legal regulation; national legislation.